

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ได้ระบุให้มีการสร้างโรงเรียนประจำอำเภอให้ครบทุกอำเภอ ในปีสุดท้ายของแผน (พ.ศ. 2519)¹ และในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) จะขยายการศึกษาสายสามัญให้สามารถรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยในปีสุดท้ายของแผน จะให้รับนักเรียนได้ทั้งสิ้นประมาณ 3.0 ล้านคน ในขณะที่เดิวก่อนจะสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตำบลให้ทั่วถึงประมาณปีละ 100 โรงเรียน² ปัจจุบันแนวนโยบายการจัดการศึกษาได้เปลี่ยนไป จะเห็นได้จากการจัดการศึกษาเกี่ยวกับมัธยมศึกษาในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 ว่า ในด้านปริมาณของโรงเรียนนั้น จะขลอการเปิดโรงเรียนเพิ่มให้น้อยลง โดยยึดหลักการวางแผนกำหนดที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping)³ และพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับปรุงขยายงานให้เป็นโรงเรียนขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ เพื่อลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน และในการเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา). [ม.ป.ป.] , หน้า 51.

² กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519), หน้า 32.

³ สิบปนนท์ เกตุทัต, 'แนวนโยบายการจัดการมัธยมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5' (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, 2523), หน้า 5. (อัตสำเนา)

จะพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จากสถิติตัวเลขที่กรม
 สำนัศึกษาศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.
 2518 ถึง 2523 มาแล้ว มีดังนี้คือ¹

พ.ศ. 2518	เปิดใหม่	103	โรงเรียน	เป็นโรงเรียนระดับตำบล	47	โรงเรียน
2519	"	176	"	"	143	"
2520	"	86	"	"	64	"
2521	"	94	"	"	92	"
2522	"	98	"	"	98	"
2523	"	70	"	"	68 ²	"

จะเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบมากที่สุด เกี่ยวกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ
 กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบด้วย
 แต่เป็นล่วนน้อย คือ โรงเรียนลาตินของวิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในปี 2523
 มีนักเรียนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย รวมประมาณ 9,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ
 .005 ของนักเรียนมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งหมด³ จำนวนนักเรียนและการดำเนินงาน

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, การพัฒนากาการบริหารตามแนวหลัก
 สูตรใหม่ การประชุมประจำปีผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ. ณ หอประชุม
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 10-12 พฤษภาคม 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ : กรม
 สามัญศึกษา), [ม.ป.ท.,], หน้า 36.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เอกสารวิเคราะห์และวิจัย
 (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, 2522), [ม.ป.ท.,], หน้า 3.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา. เอกสารและการสำรวจข้อมูลครู
 นักเรียน พ.ศ. 2523 (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา), [ม.ป.ท.,], หน้า 4.

งานต่าง ๆ ของโรงเรียนล้าหลังเหล่านี้ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก ตลอดช่วงแผนพัฒนา ฯ ระยะที่ 5 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สภาพปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้จากการสำรวจทั่วประเทศ หลังวันที่ 30 เมษายน 2523 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด 1,425 โรงเรียน ครู-อาจารย์ 76,434 คน นักเรียน 1,306,043 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1,075,892 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย 230,151 คนเฉลี่ยครู : นักเรียน 1 : 17 มีห้องเรียนทั้งสิ้น 32,204 ห้องเรียน เฉลี่ยห้องเรียน : นักเรียน เท่ากับ 1 : 33¹ ส่วนโรงเรียนเอกชน มีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ 862 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 310,667 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน คือไม่เกิน 12 ห้องเรียน มีจำนวนประมาณร้อยละ 29 โรงเรียนที่มีนักเรียนระหว่าง 501 - 1,000 คน มีจำนวนประมาณร้อยละ 28 โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ กระจายอยู่ในชนบทเป็นส่วนใหญ่ มีความขาดแคลนในด้านต่าง ๆ มาก มีคุณภาพต่ำ และการพัฒนากระทำได้ยาก โดยเฉพาะการเปิดสอนวิชาอาชีพ ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวสูง² จากข้อมูลในปี 2523 ประเทศไทยมีตำบลทั้งสิ้น 5634 ตำบล เฉลี่ยแล้วในทุก ๆ 4 ตำบล จะมีโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลตั้งอยู่ 1 โรงเรียน เห็นว่าน่าจะเพียงพอ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนดังกล่าวมักอยู่รวมกันในพื้นที่เมือง หรือในตำบลใกล้เคียงกับเขตเมืองไม่กระจายไปอยู่ตำบลที่ห่างไกล

นับตั้งแต่ปลายแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 คือ ในปี 2518 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มต้นเปิดโรงเรียนมัศึกษาระดับตำบล ได้เปิดโรงเรียนใหม่จำนวนมาก โดยเฉพาะ

¹ ลิปพนนท์ เกตุหัต, นวนโยบายการจัดมัธยมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 พ.ศ. 2522-2529, หน้า 1.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เอกสารรายงานการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, 2521), [ม.ป.ท.,], หน้า 6.

ปี 2517 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลทั้งสิ้น 698 โรงเรียน เทียบกับปี 2523 มีจำนวน 1425 โรงเรียน หรือภายใน 6 ปี เพิ่มขึ้นถึง 727 โรงเรียน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าตัว จึงทำให้ค่าใช้จ่ายและการลงทุนสูง และเนื่องจากการเปิดโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเกณฑ์การพิจารณาการเปิดโรงเรียนยังไม่รัดกุม ทำให้การกระจายตัวของโรงเรียนไม่ดีและเป็นผลทำให้ครูไปแออัดอยู่ในโรงเรียนในเมือง หรือในเขตเมืองที่เจริญ จึงทำให้หลายโรงเรียนเกิดปัญหา

ในด้านของคุณภาพ ย่อมเป็นปัญหาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ทั้งโรงเรียนและผู้ปกครองต่างมุ่งเข้าเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนในเขตเมือง แทนที่จะเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ทำให้เสียค่าใช้จ่าย เสียเวลาเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการไปมาหรือความแออัดในเขตเมืองอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนที่เปิดใหม่เติบโตช้าในเรื่องของการสอนวิชาอาชีพก็เป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วนอีกปัญหาหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องใหม่ของหลักสูตร 2521 โรงเรียนที่เปิดใหม่จะขาดแคลนในด้านนี้สูง โดยเฉพาะตัวบุคลากรครู ซึ่งจะส่งผลถึงการนิเทศ การแนะแนว วัสดุอุปกรณ์ การจัดการศึกษาระดับนี้เป็นการจัดเพื่อสนองความต้องการของสังคม สังเกตได้จากมีการขยายปริมาณเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาด้านคุณภาพ รวมถึงตัวบุคลากรครูด้วย

ถึงแม้จะมีนโยบายการปลดการเปิดโรงเรียนใหม่ให้น้อยลง โดยยึดหลักการวางแผนกำหนดที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping) แล้วหันมาพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจะปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ เพื่อลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ตามแนวนโยบายการจัดมัธยมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แล้วก็ตาม โรงเรียนมัธยมศึกษาในบางจังหวัดยังต้องเปิดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาในปี พ.ศ. 2518 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลทั้งสิ้น 27 โรงเรียน เทียบกับปี 2523 มีจำนวน 50 โรงเรียน หรือภายใน 5 ปี เพิ่มขึ้นถึง 23 โรงเรียน หรือเพิ่มประมาณเกือบเท่าตัว จึงทำให้เกิดปัญหาการไหลเทของนักเรียน โดยนักเรียนและผู้ปกครองมักจะไปรวมกันอยู่ ในโรงเรียนในเขตจังหวัด หรือในเขตเมือง เพราะโรงเรียนมีพร้อม

ทุกอย่างที่จะให้ความสะดวกทั้งในด้านอาคารสถานที่ และตัวบุคลากร ปัญหาดังกล่าวได้กลายเป็นปัญหาเรื้อรังเรื่อยมา ตั้งแต่ปี 2521 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. เปลี่ยนแปลงหลักสูตร
2. เปลี่ยนแปลงระบบชั้นเรียน จากระบบ 7-3-2 เป็นระบบ 6-3-3

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้ง 2 ประการ ได้เกี่ยวพันไปถึงการคิดอัตราค่าจ้างบุคลากร อันเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา กล่าวคือ การคิดอัตราค่าจ้างบุคลากรตามเกณฑ์ของคุรุสภา กำหนดว่า นักเรียน 2 ห้องเรียนต่อครู 3 คน ต่อมา กรมสามัญศึกษา ได้ขอปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจึงได้วางเกณฑ์ใหม่ เกี่ยวกับการคิดอัตราค่าจ้างข้าราชการครู ในสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์นักเรียน 17 คนต่อครู 1 คน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียน 15 คนต่อครู 1 คน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนในด้านการพิจารณาชั่วโมงการปฏิบัติงานของครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ได้กำหนดให้มีชั่วโมงการปฏิบัติงานดังนี้

- ... 1. ชั่วโมงปฏิบัติงานรวมในรอบสัปดาห์ มีทั้งสิ้น 35 ชั่วโมง
2. มัธยมศึกษาตอนต้น มีชั่วโมงสอนอย่างต่ำ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
อย่างสูง 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย มีชั่วโมงสอนอย่างต่ำ 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
อย่างสูง 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

(ในที่นี้ ให้คิดจำนวนชั่วโมงสอนมีหน่วยเป็นคาบ ๆ ละ 50 นาที)¹

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เอกสารการวิเคราะห์ตำแหน่งสำหรับข้าราชการครู ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2521 (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา), [ม.ป.ท.,], หน้า 4-43.

ส่วนวิธีการโดยทั่วไป ในการกำหนดอัตราค่าส่งครูทั้งหมด และอัตราค่าส่งครู
 ลายปฏิบัติการสอน ให้คำนวณโดยอาศัยสูตรต่อไปนี้ เป็นพื้นฐานในการคำนวณ คือ

$$\dots \text{ ก} \quad X = \frac{na}{b}$$

$$\text{ข} \quad Y = \frac{ma}{c}$$

ในที่นี้ $X =$ จำนวนบุคลากรทั้งหมด

$Y =$ จำนวนปฏิบัติการสอน

$n =$ จำนวนนักเรียนต่อหนึ่งห้องเรียน

$a =$ จำนวนห้องเรียน

$b =$ จำนวนนักเรียนต่อบุคลากร 1 คน

$m =$ จำนวนคาบต่อสัปดาห์

$c =$ จำนวนคาบสูงสุดของครูที่ทำการสอนต่อ 1 สัปดาห์¹

จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงระบบชั้นเรียน และมีการ
 การเพิ่มขึ้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาอย่างรวดเร็ว ตามนโยบายที่
 ได้กล่าวถึงได้ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการกระจายบุคลากรในแต่ละแห่งของโรงเรียนมัธยม
 ศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ขึ้นได้ เช่น มีการกระจายไม่เป็นสัดส่วน
 กล่าวคือโรงเรียนมัธยมศึกษาบางโรงเรียนมีบุคลากรมากเกินไปจนความจำเป็น ในขณะที่
 โรงเรียนอีกแห่งหนึ่งมีความขาดแคลน หรือบางแห่งมีอัตราให้ แต่ไม่มีตัวบุคลากร ซึ่งกลับ
 ตรงกันข้ามกับอีกแห่งที่ไม่มีอัตราให้ แต่กลับมีตัวบุคลากรจนเกินความจำเป็น ทำให้เกิด
 ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, มาตรฐานอัตราค่าส่ง
ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2522 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขา
 ธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ, (ม.ป.ท.), หน้า 1-6. (อัตถ์สำเนา)

กระจายบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครราชสีมา อันสืบเนื่องมาจากปัญหา และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะให้เห็นสภาพที่แท้จริงในเรื่องอัตรา กำลัง จะได้เสนอเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ไปสู่สภาพที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกระจายบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางของรัฐบาล ในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ กับเกณฑ์มาตรฐานการจัด อัตรากำลังของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการกระจายบุคลากรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เกี่ยวพันเฉพาะบุคลากร 3 ประเภท ได้แก่
 - 1.1 ฝ่ายบริหาร (บ)
 - 1.2 ฝ่ายปฏิบัติการสอน (ป)
 - 1.3 ฝ่ายบริการหรือสนับสนุนการสอน (ส)
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะศึกษา จะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ของรัฐบาล รวม 13 โรงเรียน ในจังหวัดนครราชสีมา เท่านั้น
3. การวิจัย จะศึกษาเฉพาะบุคลากร 3 ประเภท ที่มีอยู่จริงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2523

ข้อตกลงเบื้องต้น การวิจัยครั้งนี้จะไม่คำนึงถึงภูมิฐานะ ฐานะความเป็นอยู่ ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว สิ่งเหล่านี้จะไม่มีความเกี่ยวข้องต่อการตอบแบบสำรวจทั้งสิ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การกระจายบุคลากร หมายถึงปริมาณจำนวนบุคลากรฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ การสอน และฝ่ายบริการ หรือ สันนิษฐานการสอน ที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด นครราชสีมา

บุคลากร หมายถึง ครู-อาจารย์ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง รวมทั้งครู- อาจารย์ที่กรมสามัญศึกษาหรือจังหวัดนครราชสีมา ส่งให้ไปปฏิบัติราชการเป็นการชั่วคราว

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในจังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ถึง 1,499 คน ที่อยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2523 รวมทั้งสิ้น 13 โรงเรียน

ปัญหาการกระจายบุคลากร หมายถึง อุปสรรคที่ทำให้การกระจายอัตราค่าจ้าง หรือการกระจายจำนวนบุคลากรประเภทต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอัตราค่าจ้าง ความต้องการของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผน การจัดอัตราค่าจ้างบุคลากรในจังหวัดนครราชสีมา
2. ได้ทราบอัตราค่าจ้าง และความพอดี หรือไม่เหมาะสมของบุคลากร แต่ละฝ่ายจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่อยู่ในข่ายการวิจัย เพื่อจะได้เป็นแนวทางนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมและเกิดผลดีในอนาคตต่อไป
3. ได้ทราบว่า เกณฑ์มาตรฐานอัตราค่าจ้างบุคลากรของกรมสามัญศึกษา ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่อง หรือ เหมาะสมเพียงใด

4. เป็นแนวทางในการพิจารณาบรรจุและแต่งตั้ง โอน ย้ายข้าราชการ โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ให้เกิดความเหมาะสม และยุติธรรมยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้จะใช้ประชากรจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีดังนี้

1.1 โรงเรียน กำหนดไว้ร้อยละ 100 ของจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรรวมทั้งสิ้น 13 โรงเรียน

1.2 กลุ่มบุคลากรฝ่ายบริหาร บุคลากรฝ่ายปฏิบัติการสอน และบุคลากรฝ่ายบริการหรือสนับสนุนการสอน จะใช้บุคลากรที่มีอยู่จริงในโรงเรียนของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

2.1 ออกแบบสำรววจเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ของบุคลากรทางการศึกษาทั้งสามฝ่าย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา คือ

2.1.1 ฝ่ายบริหาร (บ)

2.1.2 ฝ่ายปฏิบัติการสอน (ป)

2.1.3 ฝ่ายบริการ หรือ สนับสนุนการสอน (ส)

2.2 สำนวจจำนวนบุคลากรที่มีอยู่จริงในแต่ละฝ่าย จากแบบสำรววจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำมาคำนวณหารายละเอียดขั้นต้น เกี่ยวกับ

2.2.1 จำนวนคาบที่สอน/สัปดาห์

2.2.2 จำนวนนักเรียน/ห้องเรียน

2.2.3 จำนวนนักเรียน/บุคลากร 1 คน

2.2.4 จำนวนคาบสูงสุดของครุฑที่ทำการล่อน/สปีด้าท์

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาคำนวณ โดยใช้สูตรมาตรฐานอัตรา กำลังข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจากสูตร

$$X = \frac{na}{b} \quad \text{และ} \quad Y = \frac{ma}{c} \quad \text{เพื่อหาจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์}$$

มาตรฐาน

2.4 นำจำนวนบุคลากรที่ได้จากการสำรวจในข้อ 1 ไปเปรียบเทียบกับ จำนวนบุคลากรที่คำนวณได้จากสูตรในข้อ 2 และข้อ 3 เพื่อหาความเหมาะสมต่อไป

2.5 สำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดอัตรากำลังในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ในข่ายการวิจัยจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน แล้วนำ ผลที่ได้มาวิเคราะห์หาวิธีปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการกระจายอัตรากำลังบุคลากรสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จะใช้เครื่องมือต่อไปนี้ช่วยในการวิจัยคือ

3.1 แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น จากรายงานการศึกษา รายงานครู และบัญชีถือจ่ายเงินเดือน (จ. 18) ของข้าราชการครู จังหวัดนครราชสีมา ปี 2523

3.2 แบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวการสำรวจจากตำรา เอกสาร และข้อเขียน แบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับบุคลากรฝ่ายบริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ ผู้รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และผู้รักษาการใน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน แบบสำรวจนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ถามถึง ลักษณะสภาพของผู้ตอบ มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียน ที่
ประสงค์จะทราบรายละเอียด เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งนักเรียน และการจัด
คาบการเรียนการสอนต่อสัปดาห์ มีคำถามทั้งหมด 11 ข้อ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบเลือก
ตอบและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแนวความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ
เกี่ยวกับการกระจายบุคลากรครู ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มี
คำถามทั้งหมด 5 ข้อ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับครูฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน
แบบสำรวจชุดนี้ จะมีอยู่ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ถามถึง
สถานภาพของผู้ตอบ มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ที่ประสงค์จะ
ทราบรายละเอียดของลักษณะตำแหน่ง จำนวนชั้นเรียน จำนวนนักเรียน และคาบการเรียน
การสอนของบุคลากรของแต่ละฝ่ายต่อสัปดาห์ มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ลักษณะคำถามจะ
เป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแนวความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ
เกี่ยวกับการกระจายบุคลากรครู ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มีคำถาม
ทั้งหมด 5 ข้อ ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ใช้แบบสำรวจเบื้องต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บข้อมูลจากรายงาน
การศึกษา และบัญชีถือจ่ายเงินเดือนข้าราชการครู (จ. 18) จังหวัดนครราชสีมาด้วย
ตนเอง

4.2 ข้อมูลจากแบบสำรวจ ใ้หัวหน้าสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้รวบรวม
ส่งคืนทางไปรษณีย์ สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสำรวจคืน จะติดตามขอรับคืนด้วย
ตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนตัวที่ถามถึงสถานะภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ
โรงเรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกระจายบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัด
นครราชสีมา ใช้ค่าร้อยละ

ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 1 เสนอความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสาร ข้อเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย